

חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז - 1957¹

תוכן עניינים לדברי הפתיחה

נושא	עמ'	נושא	עמ'
מעמד ההסכם הקיבוצי	2	הפניות: לענין ועדות פריטטיות הפועלות	עמ'
מהות ההסכם הקיבוצי	3	מכוח הסכמים קיבוציים, ראה בפרק 10.1.5 לקובץ.	
הנושאים המוסדרים בהסכמים הקיבוציים	3	לענין בטלות הסכם קיבוצי מכוח סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, ראה בפרק 5.1 לקובץ.	
חלקי ההסכם הקיבוצי: נורמטיבי ואובליגטורי - הפניה	4	לענין הצגת הסכם קיבוצי בבית משפט , והוכחת תוכנו, ראה בפרק 10.15.1 לקובץ, העוסק בסדרי דין ובראיות.	
משפט מקובל במפעל	4		
מילוי ההתחייבויות בהסכם הקיבוצי בתום לב	4		
האוטונומיה של הצדדים ליחסי עבודה	5		
הפיקוח על קיום החוק	6		

תוכן עניינים לסעיפי החוק²

סע'	עמ'	סע'	עמ'
מראי מקום בספר החוקים	7 (בהערה)	לתקופה מסויימת	17
1. הגדרת הסכם קיבוצי	7	14. תקופת תקפו של הסכם קיבוצי	15
2. סוגי הסכמים קיבוציים	9	לתקופה בלתי-מסויימת	15
3. ארגון יציג לגבי הסכם קיבוצי מיוחד	9	15. היקפו של הסכם קיבוצי מיוחד	15
4. ארגון יציג לענין הסכם קיבוצי כללי	9	16. היקפו של הסכם קיבוצי כללי	18
5. שינוי ביציגות אינו פוגע בהסכם	10	17. הוכחת חברות בארגון	18
6. סתימת טענת כשרות לאחר חתימה	10	18. שינוי מעסיקים	18
7. הסכם קיבוצי חייב כתב	11	19. זכויות וחובות של עובד ומעסיק	19
8. הסכם קיבוצי בדרך הצטרפות	11	20. איסור לוותר על זכויות	19
9. פטור ממס בולים	11	21. שמירת זכויות	19
10. רישום	11	22. חוזה עבודה והסכם קיבוצי	19
תקנות הסכמים קיבוציים (רישום)	פרק 10.1.4.1	23. סתירה בין הסכמים	20
10א. עיון	15	24. פיצויים	20
10ב. חובת הודעה	15	25. הסמכות להרחיב הסכם קיבוצי	21
התקנות בדבר ההודעה על הסדר בכתב שאינו מסמך בר-רישום	פרק 10.2.3.1	26. הנוהל במתן צו	21
11. תחילתו של הסכם	17	תקנות בדבר הנוהל במתן צו הרחבה	21
12. הסכם לתקופה מסויימת והסכם לתקופה בלתי מסויימת	17	27. תנאים למתן צו הרחבה	21
13. תקופת תקפו של הסכם קיבוצי	17	28. צו הרחבה (פרסום, תחולה, ותוקף למפרע)	22
		29. חזקת תוקף	23
		30. פעולת צו הרחבה	23

1 ראה המבוא לקובץ זה, מאת צ. בר-ניב ז"ל, הנשיא הראשון של ביה"ד הארצי לעבודה; וכן מאמרו של ס. אדלר, הנשיא השלישי, "הסכמים קיבוציים: מסגרת, תחולה ותיאום", ספר בר-ניב - הוצאת רמות - אוניברסיטת ת"א - התשמ"ז-1987.

2 ראה מראי המקום בספר החוקים (ס"ח), בהערה לשם החוק, בעמ' 7 להלן.

המשך תוכן העניינים של סעיפי החוק

עמ'	ס'ע'	עמ'	ס'ע'
		31.	בטילותו של צו הרחבה
		32.	ביטול של צו הרחבה
		33.	המשך תקפן של הוראות אישיות
7	המוסד	33א.	ועדות פיקוח
26	משא ומתן עם ארגון עובדים יציג	10.1.7.1.	הודעות מינוי ועדות-פיקוח פרק
26	איסור מניעת כניסה	33ב.	רישום ופרסום
	33י. איסור פגיעה בעובד לענין חברות או פעילות בועד עובדים או בארגון עובדים	33ג.	תחולת צו הרחבה על מפעל ופיקוח על ביצועו
27	בארגון עובדים	33ד.	סמכות בית הדין
27	33יא. סמכויות שיפוט ותרופות	33ה.	הוראות בדבר הליכים ליישוב חילוקי דעות
29	33יב. זכות תביעה	33ו.	סמכויות ועדת פיקוח
29	33יג. התיישנות	33ז.	דמי טיפול ארגוני-
29	33יד. עונשין	33ח.	מקצועי לארגון מעסיקים
30	33טו. דין המדינה		התקנות בדבר תשלום דמי טיפול ארגוני-
30	33טז. אי תחולה	10.1.8.01.	מקצועי לארגון מעבידים פרק
30	34. ביצוע ותקנות	33ח.	הזכות לפעילות או לחברות בועד עובדים או בארגון עובדים
30	35. הוראות מעבר	26	
30	36. תחילה		

מעמד ההסכם הקיבוצי

הסכם קיבוצי הינו הסדר חוזי בעל מעמד מיוחד משפט, שבא לו מכוח החוק. יש בו אצילת סמכויות על-ידי המחוקק לאירגוני עובדים ולאירגוני מעבידים לקבוע זכויות וחובות במסגרת משפט העבודה האוטונומי. לסמכויות "חקיקה" אלה קבע המחוקק סייגים בשני מישורים - הענייני והפרסונלי. נורמות שמחוץ לתחום הענייני שיועד להסכם קיבוצי ונורמות המתיימרות לחייב אלה שאינם במסגרת המיועדת, אינן תופסות.³ הפניה: ראה פסיקה נוספת לענין זה, בפרק 10.1.2 להלן.

את השאלה אם ההסכם אשר בפניו הוא "הסכם קיבוצי" יבחן בין הדין, אף מיזמתו הוא וזאת בשל משמעותו ונפקותו המיוחדת של ההסכם הקיבוצי.⁴ הפניות: בדומה, הסכמים קיבוציים הם בגדר "דיעת הדיינים", משום שככלל אסור לעובד לותר על זכויותיו מכוחם⁵ ומשום שהתעלמות מהם כמוה כויתור.⁶

(המשך בעמוד 3)

3 דב"ע לג' / 2 - 17 56 - 3, מדינת ישראל - וילהלם רוזנבלט ושרגא הירש; פד"ע כרך ה', עמ' 42, הקובע בעמ' 47, כי המחוקק הקנה להסכם הקיבוצי מעמד בדרך נוספת. בחוק עצמו נקבעת הוראת יסוד, אך לשם יישומה חייבים להזדקק להסכמים קיבוציים. כך הלכה הכנסת בחוק פיצוי פיסורים, התשכ"ג - 1963 (ראה בפרק 10.10 לקובץ). חוק זה קובע כי בנסיבות מסויימות אין מעביד המפטר את עובדו חייב בתשלום פיצויים, אך לשם יישום הוראה זאת יש להזדקק למערכת ההסכמים הקיבוציים, לפי סדר עדיפויות הקבוע בחוק עצמו.

4 דב"ע לד' / 30 - 3, ערד תעשיות כימיות בע"מ - אלישע פלד ומשה עזריה; פד"ע כרך ה', עמ' 431; דב"ע שס' / 9 - 4, ההסתדרות הכללית, ארגון עובדי צה"ל - מדינת ישראל; פד"ע י"ב, עמ' 8.

5 ראה לענין זה פסיקה בפרק 10.1.5 לקובץ.

6 ראה לענין זה פסיקה בסוף פרק 10.15.1 לקובץ.